

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Onvphrii Panvinii Veronensis Fratris Eremitae
Augustiniani. De Praecipvis Urbis Romae
sanctioribusq[ue] basilicis, quas Septem ecclesias uulgo
uocant, Liber**

Panvinio, Onofrio

Romae, 1570

De basilica S. Mariæ maioris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11316

234 ONVPHRIVS PANVIN.

me examinasti, & non est inuenta in me iniquitas. V.
Leuita Laurentius bonū opus operatus est. Resp. Qui
per signū crucis cæcos illuminauit. Oratio.

Da nobis quæsumus omnipotens deus uitiorum nostro
rum flāmas extinguere, qui beato Laurentio tribuisti
tormentorū suorum incendia superare. Per dominū.

In cœmeterio Cyriacetis. Antiphona. Istorum
est regnū cælorum, qui contempserunt uitam mundi,
& peruenerunt ad præmia regni, & lauerunt stolas
suas in sanguine agni. Vers. Tanquam aurum in for-
nace probauit electos dominus. Resp. Et quasi holo-
causti hostiam accepit eos in æternum. Oratio. Om-
nipotens sempiternæ deus, qui deprecantium uoces be-
nignus exaudis, maiestatem tuam supplices exoramus,
ut sanctorum martyrum hic & ubique in Christo dor-
mientium intercessionibus, ad gaudia perpetua perue-
nire ualeamus. Per dominum.

De VII. Basilica S. Mariæ maioris.

Iberius papa, qui anno salutis CCC
LIII. Petri sedem conscendit, ba-
silicam sanctæ Mariæ Matris Dei,
miraculo niuis in Esquilij prope
aggeres Tarquinij, haud procul a
macello Liuiano, alias Liuiæ, a Ioã
ne Patritio uiro clarissimo a fundamentis sua impensa
extructam, in honorem B. Mariæ Virginis, primam
in Vrbe, Nonis Augusti dedicauit, quæ de nomine suo
basilica Liberij aliquando uocata est. Bibliothecarius,
Hic

Hic (inquit) fecit basilicam nomini suo iuxta macellam Liuiæ . Auctor Breuarij ueteris Romani, in lectionibus festi Nuiis . Eam basilicam , forte minus capacem , restituit , & maxime (ut nunc cernimus) amplificauit Xystus Tertius papa , qui anno Salutis CDXXXII. creatus est , Magni Leonis prædecessor , elegantissimisque ueteris , & noui Testamenti musiuus figuris in fenestrarum interstitijs , totam miro opere condecorauit , ut indicat titulus hic in exterioris arcus sūmitate . XYSTVS . EPISCOPVS . PLEBI . DEI . & uersus quidā musiuus supra portam maiorem intra ecclesiam , iam exolescentes , & fere consumpti sic .

VIRGO . MARIA . TIBI . XYSTVS . NOVAT .

.....

Bibliothecarius in Xysti uita hanc rem ita commemorat : Hic fecit basilicam Sanctæ Mariæ matris Domini , quæ ab antiquis Liberij cognominabatur , iuxta macellum Liuiæ , ubi multa dona obtulit : cœnacula quoque fecit e regione graduum basilicæ , ei adhærentia , uel quicquid intrinsecus esse uidentur . Ita ille . Hæc basilica antiquissimis temporibus appellabatur (ut dixi) basilica Liberij , a Liberio papa , qui eam primum condidit . Postea a Xysto Tertio restituta , & beatæ Virginis Mariæ dicata , dicta est Basilica Sanctæ Mariæ matris Domini . Deinde sacello præsepis in eadem extructo , sanctæ Mariæ ad præsepe appellationē obtinuit . Nouissime ad aliarum ecclesiarū , quæ
beatæ

236 ONVPHRIVS PANVIN.

beatæ Virginis in Vrbe dicatæ sunt, discrimen, dicta est, ut etiam hodie uocatur, Basilica S. Mariæ Maioris. Est una ex quinque Patriarchalibus ecclesiis, una ex septem quæ solenni ritu perpetuo uisitari solent, ex quatuor demum anni Iobilei una constituta. Paschalis papa (ut tradit Anastasius Bibliothecarius) ecclesiam beatæ Mariæ ad præsepe restituit, absidæque eius basilicæ a nouo refecit. Hæc basilica alijs patriarchalibus ecclesiis similis est. Quæ absida transuersa cruce, mediana maiore nauis, minoribus alis siue nauibus duabus, xl. elegantissimis columnis suffultis constat. Habet altare maius marmoreo operculo ornatum, podia siue mœniana duo lapidea tessellata, alterum pro Reliquijs sanctorum conseruandis, alterum quod imaginem Deiparæ Virginis Mariæ continet: pulpita siue ambones marmoreos duos elegantissimis tabulis incrustatos, sacella aliquot magnifica, altaria circiter xxv. marmoream tessellatam sedem, gradus ad altare maius porphyreticos, Confessionem tabulis marmoreis incrustatam, columnis ornatam. Ante fores uerò templi porticum, & aream, tres portas in mediana nauis, & quartâ, quam sanctam uocant, habet.

De his, quæ memoratu digna sunt, breuissime dicam. Crucem mediam transuersam, & naues ex utraque parte minores, e ligneis lateritiis, & fornicatas fecit Guillelmus Cardinalis Rothomagensis, eiusdem basilicæ aliquando archipresbyter, Episcopus Ostiensis, & S. R. E. camerarius, uir insignis pietate, & magno animo præditus. Quarum nauium dextram
colla-

collabentem restituit Paulus IIII. Sacellum uetustis-
 simum Præsepis, cum ara, & imaginibus partus B.
 Virginis, totum emblematis decoratum est. Ante
 quod sub altare sui nominis iacet D. Hieronymus, sum-
 mus ecclesiæ doctor: quod altare fecit Guillelmus Car-
 dinalis Rothomagensis. Duo alia magna sacella fabri-
 carunt idem Guillelmus in honorem S. Mariæ Virgi-
 nis, & Fridericus Cæsius episcopus Cardinalis Portuē-
 sis sanctæ Catharinæ dicatum, in quo ipse, & eius
 frater Paulus Cardinalis dormiunt, beatam Resurre-
 ctionis spem expectantes. Tertium miri operis delu-
 brum inchoauerat Guido Ascanius Sfortia Cardina-
 lis S. Floræ, eiusdem basilicæ archipresbyter, quod
 morte præuentus imperfectum reliquit.

Porticum ante basilicam cum columnis, & epysti-
 lio marmoreo fecit Eugenius III. papa Pisanus Or-
 dinis Cisterciensis, ex abbate trium Fontium summus
 Pontifex factus, ut uersiculi indicant,

Tertius Eugenius Romanus papa benignus

Obtulit hoc munus uirgo Maria tibi:

Quæ mater Christi fieri merito meruisti

Salua perpetua uirginitate sibi.

Es uia, uita, salus, totius gloria mundi,

Da ueniam culpis uirgo Maria nostris.

Gregorius XI. Turrim campanariam restituit.

Pauimentum basilicæ uermiculatum fecerunt duo no-
 biles ciues Romani, Sotus, & Ioannes ipsius filius Pa-
 parones, ante annos CCCC. tempore eiusdem Eugenij
 III. papæ. Pulpita in medio ecclesiæ lapidea uarijs
 inarmoribus porphyreticis uiridibus Lacedemonijs or-

nata

238 ONVPHRIVS PANVIN.

nata, pro epistola, & euangelio decantandis, Alexander III. Senensis fabricauit. Operculum marmoreum nobilissimum, quattuor columnis porphyreticis sustentatum altaris maioris, Guillelmus Cardinalis Rothomagensis; tectum basilicæ laqueari ligneo aurato pulcherrimo Alexander sextus absidæ maioris quæ superest ornatus, e musæo Nicolaus Quartus Asculanus, ordinis Minorum olim generalis minister, & Iacobus columna diaconus Cardinalis fecerunt. Idem Iacobus, & Petrus Columnæ Cardinales, & fortassis alter eorum archipresbyter eiusdem basilicæ, faciem anteriorem ecclesiæ musæo opere eleganti condecorarunt, quibus signis primam basilicæ exædificationem expresserunt. Tabernaculum, siue ferculum reliquiarum marmoreum & tessellatum, quattuor columnis suffultum, condiderunt Ioannes Capocius, & uxor eius Vinia nobilissimi in Vrbe ciues ante annos trecentum. Quis uero id ferculum, quo beatissimæ Virginis imago clauditur, e nobili marmoreo factum extruxerit, mihi incompertum. Extat in ecclesiæ capite porphyreticum labrū, quod Ioannis Patricij primi ecclesiæ conditoris sepulchrum esse dicitur.

Bibliothecarius eiusmodi redditus, & ornamenta commemorat, quæ Xystus III. huic basilicæ ab se ædificatæ donauit. Possessio Seuerina in agro Caetano, præstans solidos trecenta duodecim. Possessio Marmorata in agro Prænestino, præstās sol. 92. Possessio Celeris in agro Aufidinate, præstans

præstas sol. III. Possessio Palmatij iuxta basilicam,
 cum balineo, & pistrino, præstas solidos 154. Domus
 Claudij in Sicimino, præstas solidi 104. Summa solido
 rum 1073. aureorum 1600. Ornamenta vero
 eiusmodi fuere. Altare argenteum librarum CCC.
 Cantarum pharum argenteum ante altare librarum
 XXX. Cantariphari, alias coronæ pherales argen-
 teæ XXXVI. singula lib. X. Candelabra argentea
 IIII. singula librarum XX. Cathara cerostota ex
 auricalco XXIV. singula librarum XV. Argen-
 teum thimiamaterium lib. V. Amæ argenteæ IIII.
 singula lib. IX. Scyphus aureus lib. xii. Scyphi ar-
 gentei V. singuli librarum quinquaginta. Calices mi-
 nistariales aurei duo singuli libræ vnius, alias libra-
 rum IIII. Calices ministeriales argentei X. singuli
 lib. III. Patenæ argenteæ tres, singula librarum
 IX. Aquamanuli argentei librarum VIII. Ceruus
 argenteus fundens aquam in baptisterio, lib. xx. Om-
 nia vasa sacra baptismatis argentea, singula lib. XV.
 Multa alia auerea, & argentea ornamenta donarunt
 huic basilicæ Ioannes, Gregorius IIII. Hadrianus,
 Nicolaus, & alij Romani pontifices. Gregorius IIII.
 fecit in hac basilica per circuitum super columnas re-
 gulare candelabrum instar ecclesiæ B. Petri apostoli.
 Fecit etiam ibidem in oratorio ad præsepe imaginem
 auream librarum quinque, dei genitricis filium ample-
 ctentis, gemmis multis ornatam. In eius vero ec-
 clesiæ vsum multas sacras vestes obtulit. Idem fecit
 Hadrianus papa. Silvester IIII. olim episcopus Sabi-
 nus in schismate contra benedictum VIII. papam creatus,
 apud

240 ONVPHRIVS PANVIN.

apud huius basilicæ patriarchium pontificatus iura tenens, permansit anno MXLV. Nicolaus IIII. ibidem dum in Vrbe manebat, commorabatur. Clemens III. Paulus Scholaris uocatus, ciuis Romanus, ab in-
eunte ætate, in eadem patriarchio educatus est, canonicus ibi fuit; deinde Episcopus Cardinalis Prænestinus factus ab Alexandro III. palatium prope ipsam basilicam condidit pro se & futuris episcopis Prænestinis, quod postea canonicis ab eodem, quum pontifex creatus esset, cum alijs multis rebus donatum est. Honorius III. Cencius ante pontificatum uocatus, in eadem Canonica nutritus, ex ea diaconus Cardinalis assumptus est a Celestino III. & S. R. E. camerarius factus, qui Innocentio III. mortuo summus pōtifex renunciatus, cuncta eius Basilicæ priuilegia confirmauit.

Quartis ferijs Quattuor temporum, in Statione quæ in ea erat, pontifex Romanus, eos quos Diaconos, & Presbyteros Cardinales creare constituuerat, in hac basilica publice pronuntiabat.

Multæ ad eam supplicationes a Romanis pontificibus pro gratijs Deo agendis, uel eius ira mitiganda, aut in difficillimis reipub. Christianæ temporibus, habite.

Fædus sub Hadriano VI. inter eum, Cæsarem Carolū V. & Venetos ad arcendos Italia Gallos ictum, in hac ecclesia publicatum fuit, Pompeo Cardinale columna sacris operante.

Pontifices maximi tres, & supra xx. Cardinales S. R. E. in ea requiescunt. Honorius III. ante sacellū
Præsepis

Præsepis, in terra prope altare S. Hieronymi. Nicolaus IIII. humi prope portam maiorem posterioris ecclesie partis. Benedictus X. pontificatu iam exactus, & apud eam mortuus.

Hæc basilica ritum basilicæ Vaticanæ antiquitus habuit clericos, & monachos. De monachis primū, mox de clericis dicemus. Bibliothecarius in uita Simplicij papæ: Hic (inquit) fecit basilicam S. Andreae apostoli iuxta basilicam S. Mariæ maioris. Idem in uita Gregorij II. papæ, Gregorius II. (inquit) gerontocomium, quod post absidam sanctæ dei genetricis ad Præsepe situm est, monasteriū instituit, atque monasteriū S. Andreae apostoli, quod Barbaræ nuncupatur, ad eam deductū desolationē, ut in eo ne unus quidē monachus relictus esset, accitis monachis ordinauit, instituitq; ut horum duorum monasteriorum monachi in basilica S. dei genetricis Mariæ die noctuq; diuinas deo canerēt laudes. Ita ille. De quibus monachis nihil præterea memoratu dignum inueni. Horum monasteriorum adhuc uestigia supersunt. Clericos porro primum, deinde Canonicos cum Archipresbytero, qui modo est Cardinalis, in ea diutissime permāsisse, ex antiquis eius basilicæ, & bibliothecæ palatinæ monumētis inueni, ex quibus ante quingentos annos Canonicos in ea esse cōstat. Nicolaus IIII. qui diu apud eandem basilicam permāsit, palatium suo & Canonicorum usui apud eam condidit. Idem fecit Nicolaus V. qui claustrum, porticum, cubicula, triclinia, cameras ibidem extruxit. Hodie Canonicorum pars, clerici, capellani, cætores et alii ecclesie ministri, pædes in area, ante & circum ecclesiam incolunt.

Q Pœni-

242 ONVPHRIVS PANVIN.

Pœnitentiarios Pius V. ex ordine Prædicatorũ in hac basilica ceteris eiectis instituit : quorum collegio domũ S. Pudentianæ concessit. Hodie habet hæc basilica Canonicos XVI. cũ Archipresbytero, Beneficiatos XIX. Clericos XII. ministros, cantores, mansurarios, camillos circiter XX. Archipresbyter est nũc Carolus Borromeus Cardinalis uir pius, & eam optime gubernat.

In hac ecclesia sunt multe & ueneratiõe cognitũq; dignæ Reliquiæ, quarum seriem afferam. Primum in ea est imago beatissimæ Virginis Mariæ, ante quam S. Gregorius papa orans, pestem extinxit, antiphonamque illam edidit: Regina cæli letare &c. Quæ die Assumptionis B. Virginis in media Ecclesia populo ueneranda collocatur, & in solenni supplicatione cũ imagine S. Saluatoris Lateranensi eodem die deferatur. In altari dicto ad Præsepe, de Christi præsepio. Sub altare maiori corpus S. Matthiæ apostoli. Prope præsepe sub altare sui nominis corpus S. Hieronymi presbyteri, ecclesiæ doctoris eximij. Ibidem muro affixæ sunt duæ tabulæ marmoreæ cum bullis incisis piij II. papæ. Altera instituit festum translationis corporis S. Hieronymi, VII. Idus Maij, altera eundem festum ad uigiliam Assumptionis B. Virginis transtulit, & multis indulgentijs eum diem celebrem facit. In marmoreo uero ferculo, quod reliquiarum dicitur, eiusmodi reliquiæ conseruantur, & statis diebus populo deuotissime ostenduntur. I. Caput S. Vibiaæ uirginis & martyris. II. Duo digiti, mentum, & aliæ reliquiæ S. Anatoliæ uirginis & martyris. III. De cingulo, & uelo S. Scholasticæ, ac de reliquijs S. Catharinæ.

tharinæ, S. Euphemie, S. Annæ, & de zona & lecto B. Mariæ Virginis. IIII. Dalmatica, qua indutus erat S. Thomas Cantuariensis archiepiscopus, quando interfectus est. V. De brachio, sanguine, cerebro, cilicio, cuculla, & alijs reliquijs eiusdem Sancti Thomæ Archiepiscopi Cantuariensis. VI. Planeta, stola, & Manipulus, quibus celebrabat Sanctus Hieronymus doctor in Capella Præsepis domini nostri Iesu Christi in Bethleem. VII. Caput cum alijs reliquijs sancti Marcellini Papæ & Martyris. VIII. Brachium cum alijs reliquijs sancti Iuliani martyris. IX. Corpora sanctorum Simplicij, Beatricis, & Faustini martyrum. X. Brachium sancti Cosmæ martyris. XI. De sanguine, cerebro, cilicio, & alijs reliquijs eiusdem sancti Cosmæ, & Damiani martyrum. XII. De brachio sancti Abundij, & de reliquijs S. Sebastiani, S. Blasij, S. Stephani protomartyris, & sancti Ioannis Baptistæ. XIII. Mentum cum alijs reliquijs S. Zachariæ patris S. Ioannis Baptistæ. XIV. crus B. Epaphræ condiscipuli S. Pauli Apostoli. XV. Brachium cum alijs reliquijs sancti Lucæ Euangelistæ, qui depinxit imaginem B. Mariæ Virginis in hac Basilica existentem. XVI. Brachium S. Matthæi apostoli & Euangelistæ, cum alijs eius reliquijs. XVII. Caput S. Mathiæ apostoli, cuius corpus est sub altari maiori huius basilicæ. XVIII. De reliquijs sanctorum apostolorum Petri & Pauli, Andreæ, Iacobi, Philippi, Thomæ, Bartholomei, & de manna S. Ioannis apostoli & Euangelistæ. XIX. De reliquijs aliorum Apostolorum, & plurimorum sanctorum martyrum, confessorum, & uirginum

ginum .xx. Cunabulum, ac de fascia, & pannis infantie domini nostri Iesu Christi. xxI. De uestimento purpureo, de spongia, de sindone, & de sepulchro domini nostri Iesu Christi. xxII. De ligno sanctissime crucis domini nostri Iesu Christi. Hæ reliquie populo die Paschæ ostendi solent.

In hac ecclesia plures sunt Stationes, quàm in alia Urbis basilica, præter S. Petrũ. Sunt. n. xv. quum Lateranensis basilica non nisi VII. S. Pauli VI. S. Laurentij IIII. tantum. Vaticana uero xx. habeat. Hæ sunt Stationes. I. Dominica I. Aduentus. Singulis IIII. ferijs Quattuor tēporũ. VI. Vigilia Natalis Dñi. VII. Nocte Natalis Dñi ad sacellũ Præsepis, in I. Missa. VIII. In missa maiori, & toto die Natalis domini ad altare maius, q̄ statio antiquitus apud S. Petrum erat, sed pp̄ diei breuitatē huc translata. IX. Die S. Ioannis Euāgelistæ. X. Die Purificationis B. Virginis. XI. Feria IIII. maioris hebdomadæ. XII. Die sc̄o Resurrectiōis. XIII. Feria II. litaniarũ triduanarũ ante Ascensionē dñi. XIII. In festo dedicationis ecclesiæ, dicto Festũ Niuis. xv. In die Assũptionis B. Virginis. Quibus diebus, & p̄sertim festis Natalis, Purificationis, Paschæ, Assũptionis, Romanus p̄t̄ifex missarũ solennia celebrare in ea cōsueuerat. Die uero Purificationis processionē a S. Hadriano inchoatā ad eandē ecclesiā p̄ducere, & pedibus nudis cū cādelis accēsis ire, ibiq; celebrare. Easde & supplicationes habebat singulis quartis ferijs Quattuor tēporũ. Nocte uero Natalis domini in capella Præsepis, die uero in altare maiori sacra faciebat. Anno sancto Iobilei porta sãcta q̄ ibi ē, ab Archipresbytero

presbytero eius ecclesie aperi solet, eoq; elapso claudi. Hæc .n. ecclesia inter quattuor est, q̄ eo anno uisitantur, reliquis alijs a Gregorio .xi. addita. Super eius ara maxima nemo nisi Papa, uel cū eius uenia Cardinalis celebrare cōsueuerunt. Id priuilegium omnibus quinque patriarchalibus ecclesijs commune est.

Multæ in ea sunt indulgentiæ, a Romanis pōtificibus, & præsertim Nicolao .iiii. cōcessæ, ut liquet ex duabus musiceis tabulis, absidæ muro affixis. Quorum eiusmodi est exemplum. Primæ. Ad banc sacrā basilicam oībus deuote uenientibus a feli. record. Nicolao .iiii. papa, in scripto indulgentiæ sunt concessæ, & innouatæ. In primis singulis diebus annus unus et duæ quad. Itē singulis diebus Lunæ, Mercurij, & Sabbati centū dies. Item in quadragesima S. Martini, singulis diebus tres anni & tres quadr. Itē in Natiuitate domini, & usque ad octauā, .xii. anni, & .xii. quadr. Itē ab octaua Natiuitatis usque ad Epiphaniā, octo anni, & .vii. quadr. Itē ab Epiphania & usq; ad octauā, .xii. anni, & .xii. quadr. Itē ab octaua Epiphaniæ usq; ad Purificationē, .xii. anni, & .xii. quadr. Itē a dominica LXX: usque ad XL. duo anni, & duæ quadr. Itē in Quadragesima, singulis dieb⁹, tres anni, & tres quadr. Itē in festo B. Matthiæ apostoli, .x. anni, & .x. qu. Itē in octaua eiusdē, sex anni, & sex qu. Itē in Annūciatione Beatæ Mariæ Virginis, .x. anni, & .x. quadragenæ. Item in Resurrectione domini, & usque ad octauam, .xii. anni, & .xii. quadr. Itē ab octaua Resurrectionis usque ad Ascensionem, duo anni, & 2. quadr.

246 ONVPHRIVS PANVIN.

Item in Ascensione & usque ad octauam, VI. anni, & VI. quadragenæ. Item ab Octaua Ascensionis usque ad Pentecostem, II. anni, & II. quadragenæ. Item in Pentecoste usque ad octauam, VI. anni, & VI. quadragenæ. Item in festo Niuis usque ad octauam, XIII. anni, & XIII. quadragenæ. Item indulgentia ab octaua festi Niuis usque ad Assumptionem, VIII. anni, & VIII. quadrag. Item in Assumptione & usque ad octauam, XII. anni, & XII. quadragenæ. Item ab octaua Assumptionis usque ad natiuitatem Virginis, VIII. anni, & VIII. quadr. Item in Natiuitate Virginis usque ad octauam, XII. anni, & XII. quadrag. Item in festo omnium Apostolorum & Euangelistarum, S. Laurentij, & S. Hieronymi, duo anni, & duæ quadragenæ. Item in festis S. Crucis, III. anni, & III. quadrag. Item singulis diebus Sabbati, unus annus, & una quadragenæ. Itē singulis diebus Lunæ, Mercurij, Sabbati ad Præsepe, I. an. & I. quadr. Item in singulis Stationibus ipsius basilicæ, quæ sunt omnibus diebus Mercurij, Quatuor temporum. Dominica de Aduentu, Vigilia Natalis domini, & IIII. feria maioris hebdomadæ, IX anni, & IX quadragenæ. Item quicumque ad reparationem, seu conseruationem ipsius basilicæ, & alias prout ei dominus inspirabit, quotiescunque & quancumque manum porrexerit adiutricē, annus unus, & una quadragenæ.

In hac sacra basilica corpora sanctorum Matthiæ apostoli, Hieronymi doctoris, Romulæ, & Redemptæ Virginum reconduntur. Item cunabulum domini.

De

DE VII. VRBIS ECCL. 247

De ligno sanctæ Crucis, De capillis & uestimentis B. Virginis. Caput B. Matthiæ. De brachio, craneo, & cerebro S. Thomæ archiepiscopi Cantuariensis, De tibijs sanctorum Cosmæ, & Damiani. Brachium S. Epaphræ discipuli Domini, & multorum aliorum sanctorum, quorum nomina scripta sunt in libro uite.

Precandi formula.

Ante altare maius, & sanctissimam Eucharistiã. Pater noster. Aue Maria. Septimus psalmus penitentialis. Domine exaudi orationem meam, auribus percipe obsecrationem meam, in ueritate tua exaudi me in tua iustitia. Et non intres in iudicium cum seruo tuo, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis uiuens. Quia persecutus est inimicus animam meam: humiliavi in terra uitam meam. Collocauit me in obscuris sicut mortuos seculi: & anxiatum est super me spiritus meus: in me turbatum est cor meum. Memor fui dierum antiquorũ: meditatus sum in omnibus opibus tuis, & in factis manuum tuarũ meditabar. Expãdi manus meas ad te: anima mea sicut terra sine aqua tibi. Velociter exaudi me domine, defecit spiritus meus. Non auertas faciem tuam a me: & similis ero descendentibus in lacum. Auditam fac mihi mane misericordiam tuam, quia in te speraui. Notam fac mihi uiam in qua ambulem: quia ad te leuaui animam meam. Eripe me de inimicis meis domine, ad te cõfugi: doce me facere uoluntatem tuam, quia deus meus es tu. Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuum domine uiuificabis me in equitate tua. Educes de tribulatione animã meam: & in mi-

Q 4 misericordia

sericordia tua disperdes oēs inimicos meos. Et perdes omnes, qui tribulant animam meam: quoniam ego seruus tuus sum. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto & cet.

Oratio.

Omnipotens & mitissime deus, qui mortali carne assumpta, ut innocens, & mansuetus agnus ad occisionem ductus es, & illusus, percussus, crucifixus, malum pro malo non reddidisti, sed pro transgressoribus exorasti: planta in cordibus nostris patientiæ & mansuetudinis uirtutem: ut iræ furorem uincentes, mansueto corde, mala in bono uincamus, inimicosque nostros, & persequentes nos, nec ira, nec odio persequamur: sed bonum pro malo reddendo, illi ad portum salutis adducantur, nosque sub tua mansuetudine in hac uita pie uiuentes, ad ueræ pacis patriam ascendere ualeamus. Qui uiuis & regnas cum deo patre in unitate spiritus sancti deus per omnia secula seculorum. Amen.

Alia Oratio.

Omnipotens sempiterne deus, fundamentum omnium uirtutum, amor, & conseruator omnium in te sperantium, piissime consolator omnium ad te clamantium, qui cælum & terram de nihilo fecisti, uniuersum mundum pugillo conclusisti, naturam humanā mirabiliter unitiue assumpsisti, patibulū crucis subire uoluisti, genus humanum redemisti, potestatem diaboli penitus destruxisti, regnum tuum requirentibus promisti: respice in me, & miserere mei. Confiteor enim bodie coram diuina, adoranda, &
æter-

æterna maiestate tua, me auaritia feruenti graui-
 uulneratum, immo & alijs peccatis omnibus alligatum,
 quæ præ multitudine numerari non possunt. Propter
 quod non sum dignus uidere altitudinem cœli, propter
 multitudinem iniquitatũ mearum: quoniam irritaui iram
 tuam, & malum coram te feci. Deprecor ego te domine
 Iesu, saluator mundi: ut respicere digneris me prostratum
 ante imaginẽ tuã sanctissimã, atque clementissimã pietatis:
 & concedere digneris mihi miserissimo peccatori spatium
 pœnitendi. Et sicut mihi fuit intentio peccandi, ita sit
 emendandi possibilitas. Et infunde in me spiritum æternæ
 maiestatis, & pietatis: ut uirtute spei illustratus, te
 solum deum quæram, in quo totam spem meam humiliter
 repono conseruandam. Et aufer a me spiritum nefarium
 auaritiæ, atque tenacitatis; & da mihi ignem tui amoris,
 spem, fidem, & charitatem; mansuetudinem misericordiam,
 castitatem; quatenus his uirtutibus adornatus, hostem
 uisibilem & inuisibilem ualeam conformiter superare,
 per te Christe Saluator mundi: Qui uiuis & regnas cum
 deo patre, & Spiritu sancto, per infinita secula seculorum.
 Amen.

Antiphona. Ne reminiscaris domine delicta nostra,
 uel parentum nostrorum: neque uindi etiam sumas
 de peccatis nostris.

Kyrie eleison. Christe eleison, Kyrie eleison.
 Christe audi nos. Christe exaudi nos.

✠ Pater de cælis deus, Miserere nobis.

Fili redemptor mundi deus, Miserere nobis.

Spiritus sancte Deus, Miserere nobis.

Sancta

250 ONVPHRIVS PANVIN.

Sancta Trinitas vnus Deus, miserere nobis.

S. Maria,

ora

Sancta dei genitrix,

ora

Sancta virgo virginum,

ora

S. Michael.

ora

S. Gabriel

ora

S. Raphael

ora

Omnes sancti angeli & archangeli, ora te pro nobis.

Omnes sancti beatorum spirituum ordines orate pro nob.

Sancte Adam

ora

S. Abel iuste

ora

Sancte Noe.

ora

S. Abraham.

ora

S. Moyses

ora

S. David

ora

S. Esaia

ora

S. Hieremia

ora

S. Simeon iuste

ora

S. Ioannes Baptista

ora

Omnes sancti patriarche, & prophete orate pro nobis

S. Petre apostolorum princeps

ora

S. Paule vas electionis.

ora

S. Andrea apostolorum primo vocate

ora

S. Iacobe apostolorum protomartyr

ora

S. Ioannes euangelista Christi dilecte

ora

S. Philippe apostole

ora

S. Matthæ euangelista

ora

S. Barnaba discipule, & apostole

ora

S. Marce euangelista

ora

S. Luca euangelista.

ora

Omnes

DE VII.VRBIS ECCL.

251

Omnes sancti apostoli & euangeliste	orate
Omnes sancti discipuli Domini,	orate
Omnes sancti Innocentes	orate
S. Stephane protomartyr	ora
S. Antipas testis Christi fidelis	ora
S. Clemens papa & martyr	ora
S. Alexander papa & martyr	ora
S. Fabiane & Sebastiane	orate
S. Laurenti	ora
SS. Geruasi & Portasi	orate
SS. Vincenti & Anastasi	orate
SS. Cosma & Daminiane	orate
SS. Ioannes & Paule	orate
Omnes sancti martyres	orate
S. Silvester papa & confessor	ora
S. Leo	ora
S. Gregori	ora
S. Ambrosi	ora
S. Augustine	ora
S. Hieronyme	ora
S. Athanasi	ora
S. Basili	ora
S. Ioannes Chrysostome	ora
S. Martine	ora
Omnes sancti pontifices & confessores	orate pro nobis
Omnes sancti ecclesie doctores	orate pro nobis.
S. Ioseph nutricie domini nostri Iesu Christi	orate pro.
S. Benedicte	ora
S. Romualde	ora
S. Bernardo	ora
	S.

252 ONVPHRIVS PANVIN.

S. Petre caelestine	ora
S. Dominicae	ora
S. Francisce	ora
S. Nicolae de Tolentino	ora
S. Antoni de Padua	ora
S. Thoma de Aquino	ora
Omnes sancti monachi & eremite,	orate pro nobis
Omnes sancti sacerdotes & leuitae,	orate pro nobis
Sancta Anna mater B. Virginis,	ora
S. Elisabeth	ora
S. Maria Magdalene	ora
S. Praxedis	ora
S. Pudenciana	ora
S. Caecilia	ora
S. Agnes	ora
S. Catherina	ora
S. Monicha	ora
S. Clara	ora
Omnes sanctae Virgines & uiduae,	orate
Omnes sancti & sanctae dei,	intercedite pro nobis
Propitius esto,	parce nobis domine
Propitius esto,	Exaudi nos domine
Ab omni malo,	Libera nos domine
Ab omni peccato,	Libera nos domine
Ab ira tua	Libera
Ab insidijs diaboli	Libera
A subitanea & improuisa morte,	Libera
Ab ira, odio, & omni mala uoluntate,	Libera
A fulgure, & tempestate,	Libera
A spiritu fornicationis,	Libera
	A mor-

<i>A morte perpetua,</i>	<i>libera</i>
<i>Per mysterium sanctæ incarnationis tuæ</i>	<i>lib.</i>
<i>Per aduentum, & natuitatem tuam,</i>	<i>lib.</i>
<i>Per baptismum, & sanctum ieiunium tuum,</i>	<i>lib.</i>
<i>Per mortem, & sepulturam tuam,</i>	<i>lib.</i>
<i>Per sanctam resurrectionem tuam,</i>	<i>lib.</i>
<i>Per admirabilem ascensionem tuam</i>	<i>lib.</i>
<i>Per aduentum spiritus sancti paracliti.</i>	<i>lib.</i>
<i>In die tremendi Iudicij</i>	<i>lib.</i>
<i>Peccatores,</i>	<i>Te rogamus audi nos</i>
<i>Vt nobis parcas,</i>	<i>Te rogamus audi nos</i>
<i>Vt nobis indulgeas,</i>	<i>Te rog. audi nos</i>
<i>Vt ad uerã penitentiã nos perducere digneris,</i>	<i>Te rog.</i>
<i>Vt ecclesiam tuam sanctam regere, conseruare, & amplificare digneris.</i>	<i>Te rog.</i>
<i>Vt Dominum nostrum Apostolicum N. & omnes ecclesiasticos ordines in sancta religione conseruare digneris,</i>	<i>Te rogamus audi nos</i>
<i>Vt inimicos sanctæ catholicæ ecclesiæ, Turcas, Sarracenos, Hæreticos, & Schismaticos humiliare digneris.</i>	<i>Te rogamus</i>
<i>Vt omnes Hæreticos ad sanctæ catholicæ ecclesiæ gremium reuocare digneris.</i>	<i>Te rog.</i>
<i>Vt regibus & principibus Christianis pacem & ueram concordiam donare digneris,</i>	<i>Te rog.</i>
<i>Vt cuncto populo christiano pacem & unitatem largiri digneris,</i>	<i>Te rog.</i>
<i>Vt nosmetipsos in tuo sancto seruitio confortare, & conseruare digneris,</i>	<i>Te rog.</i>
<i>Vt mētes nostras ad cælestia desideria erigas,</i>	<i>Te rogamus</i>

mus audi nos .

Vt omnibus benefactoribus nostris sempiterna bona re-
tribuas, Te rogamus.

Vt animas nostras, fratrum, propinquorum, & bene-
factorum nostrorum ab æterna dānatione eripias,
Te rogamus audi nos,

Vt fructus terræ dare, & conseruare digneris. Te ro-
gamus audi nos,

Vt omnibus fidelibus defunctis requiem æternam do-
nare digneris. Te rogamus.

Vt nos exaudire digneris, Te rogamus audi nos.

Fili dei. Te rogamus audi nos.

Agnus dei, qui tollis peccata mundi, parce nobis
domine.

Agnus dei, qui tollis peccata mundi, exaudi nos do-
mine.

Agnus dei, qui tollis peccata mundi, miserere
nobis.

Christe audi nos. Christe exaudi nos.

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.

Pater noster. Ave Maria. Psal.

Deus in adiutorium meum intende: domine ad adiu-
uandum me festina. Confundantur, & reuereantur,
qui quærun animam meam. Auertantur retrorsum,
& erubescant, qui uolunt mihi mala. Auertantur sta-
tim erubescences, qui dicunt mihi, euge euge. Exul-
tent, & letentur in te omnes, qui quærun te: & di-
cant semper, magnificetur dominus, qui diligunt sa-
lutare tuum. Ego uerò egenus, & pauper sum: deus
adiuua me. Adiutor meus, & liberator meus es tu:
domine,

domine, ne moreris. Gloria patri, & filio, & spiritui sancto, &c. Vers. Saluos fac seruos tuos, & ancillas tuas. Resp. Deus meus sperantes in te. Vers. Esto nobis domine turris fortitudinis. Resp. A facie inimici. Vers. Nihil proficiat inimicus in uobis. Resp. Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis. Vers. Domine non secundum peccata nostra facias nobis.

Resp. Neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis. Vers. Oremus pro domno nostro Apostolico N. Resp. Dominus conseruet eum, & uiuificet eum, & beatum faciat eum in terra, & non tradat eum in animam inimicorum eius. Vers. Oremus pro benefactoribus nostris. Respon. Retribuere dignare Domine omnibus nobis bona facientibus, propter nomen sanctum tuum uitam æternam. Vers. Oremus pro fidelibus defunctis. Resp. Requiem æternam dona eis domine, & lux perpetua luceat eis. Vers. Requiescant in pace. Resp. Amen. Vers. Pro fratribus nostris absentibus. Resp. Saluos fac seruos tuos, Deus meus sperantes in te. Vers. Mitte eis Domine auxilium de sancto. Resp. Et de Sion tuere eos. Vers. Domine exaudi orationem meam. Resp. Et clamor meus ad te ueniat. Oratio.

Deus, cui proprium est misereri semper, & parcere, suscipe deprecationem nostram, ut nos, & omnes famulos tuos, quos delictorum catena constringit, miseratio tue pietatis absoluat.

Exaudi quesumus domine supplicum preces, & cōfitentium tibi parce peccatis; ut pariter nobis indulgentiam tribuas benignus, & pacem.

Ineffa-

Ineffabilem nobis domine misericordiam tuam clementer ostende: ut simul nos & a peccatis omnibus exuas, & a pœnis, quas pro his meremur, eripias.

Deus, qui culpa offenderis, pœnitentia placaris, preces populi tui supplicantis propitius respice: & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis nostris meremur, auerte.

Omnipotens sempiterne Deus, miserere famuli tui domni nostri Apostolici N. & dirige eum secundum tuam clementiam in uiam salutis æternæ: ut te donante, tibi placita cupiat, & tota uirtute perficiat.

Deus, a quo sancta desideria, recta consilia, & iusta sunt opera, da seruis tuis illam, quam mundus dare non potest, pacem: ut & corda nostra mandatis tuis dedita, & hostium sublata formidine, tempora sint tua protectione tranquilla.

Vre igne sancti spiritus renes nostros, & cor nostrum domine: ut tibi casto corpore seruiamus, & modo corde placeamus.

Fidelium deus omnium conditor, & redemptor, animabus famulorum famularumque tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum: ut indulgentiam, quam semper optauerunt, pijs supplicationibus consequantur.

Actiones nostras, quæsumus domine, aspirando præueni, & adiuuando prosequere: ut cuncta nostra oratio, & operatio a te semper incipiat, & per te cœpta finiatur.

Omnipotens sempiterne deus, qui uiuorum dominaris simul et mortuorum, omniumque misereris, quos
 tuos

tuos fide, & opere futuros esse prænoscis, te supplices exoramus: vt pro quibus effundere preces decreuimus, quosq; uel præsens seculum adhuc in carne retinet, uel futurum iam exutos corpore suscepit, intercedentibus omnibus sanctis tuis, pietatis tuæ clementia, omnium delictorum suorum ueniam consequantur. Per dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui tecum uiuit & regnat in unitate spiritus sancti Deus, per omnia secula seculorum. Amen. Vers. Domine exaudi orationem meam Resp. & clamor meus ad te ueniat. Vers. Benedicamus domino. Resp. Deo gratias Vers. Exaudi nos omnipotens & misericors dominus. Respon. Amen.

Ad Beatam Virginem. Pater noster. Aue Maria. Antiphona. Sancta et immaculata uirginitas, quibus te laudibus efferam, nescio: quia quem celi capere non poterant, tuo gremio contulisti, Vers. exaltata est sancta Dei genetrix. Resp. Super choros angelorum ad caelestia regna. Oratio. Famulorum tuorum quæsimus dñe, delictis ignosce; & qui tibi placere de actibus nostris non ualemus, genitricis filij tui domini nostri intercessione saluemur, per eundem dominum nostrum, Iesum Christum filium tuum, qui tecum uiuit, &c.

Ad Altare Sancti Hieronymi. Pater noster Aue M. An. Isti sunt, qui ante deum magnas uirtutes operati sunt, omnis terra doctrina eorum repleta est: ipsi intercedunt pro peccatis omnium populorum: quia contemnentes uitam mundi, peruenerunt ad caelestia regna. Vers. Amavit eos dominus, & ornauit, eos. R. Gloriam gloriæ induit eos. Oratio. Deus qui ecclesie

R. iue

zua Beatum Hieronymum, Ambrosium, Augustinum, Athanasium, Basilium, Ioannem Chrysostomum, Thomam, & alios sanctos doctores, pontifices & confessores tribuisti, concede propitius, ut apud te hos pios semper intercessores habere mereamur. Per dominum nostrum.

De Ecclesia & titulo S. Praxedis.

Ecclēsia S. Praxedis, quæ uetustissimus Titulus Cardinalis in Vrbe est, ante mille sexaginta annos condita. Eius ecclesiæ mentio est in concilio Romæ sub Symmacho papa celebrato. cui subscripserunt Cælius Laurentius S. R. E. archipresbyter Cardinalis tit. S. Praxedis, & Petrus eiusdē tituli presbyter. Paschalis papa anno DCCCXVII. ex presbytero Cardinale tit. S. Praxedis, pontifex creatus (ut Bibliothecarius auctor est) hanc ecclesiam uetustate collabentem, & ruinam proximam, a fundamentis restituit, absidam musiuicis figuris ornauit, multa sanctorum corpora ex cœmeterijs ruinosis ablata, eidem intulit, & honorifice collocauit. Fecitq; in ea duo Oratoria musiuico opere ornata, S. Zenonis, in quo eius corpus recondidit, & S. Hagnētis. Ita Bibliothecarius. Hæc eadem confirmant uersiculi in absida ex musiuo facti, sic

Emicat aula pie uarijs decorata metallis
Praxedis domina super æthra placentis honore
Pontificis summi studio paschalis alumni

Sedis